

24 september 2017

'UW NAAM WORDE GEHEILIGD'

Exodus 3, 1-14 en Psalm 113

Wat is *het eerste* waar je meestal in je gebeden om bidt? Of wat anders gesteld: welke vragen, welke gebedspunten, zie je *het vaakste* in je eigen gebeden terugkomen?

Het Onze Vader, het gebed dat Jezus Zijn leerlingen als voorbeeldgebed geeft, begint met het gebedspunt 'laat Uw Naam geheiligd worden'. 'Laat Uw Naam de eer krijgen die Uw Naam waard is'. Dat is het eerste wat wordt gevraagd. Jezus staat hiermee met beide benen in de joodse traditie. Dit verlangen om Gods Naam te eren komen wij ook in veel psalmen tegen, bijvoorbeeld psalm 113: '*loof dienaren van de HEERE, loof de Naam van de HEERE. De Naam van de HEERE zij geloofd, van nu aan tot in eeuwigheid. Vanwaar de zon opkomt, tot waar hij ondergaat, zij de Naam van de HEERE geprezen!*' Drie keer wordt in deze psalm opgeroepen om de Naam van God te prijzen. Het Onze Vader en de gebeden in Israël lijken hierin heel sterk op elkaar: het gaat in het gebed blijkbaar om het prijzen van de Naam van God.

We gaan nu in de preek naar deze eerste bede, dit eerste gebedspunt kijken. Wat betekent het om te bidden 'Uw Naam worde geheiligd'? Waar vraag je eigenlijk om, als je dit bidt? Hoe vormt dit gebedspunt de rest van je gebed? Ja, ik zal straks zelfs beweren dat dit ene gebedspunt *je hele leven* vormt en verdiept. Het is dus een zinnetje, een bede, die je niet zomaar even kan opdreunen als je het Onze Vader bidt..., het is een zinnetje dat alle aandacht vraagt...

Uw Naam...

Nou, laten wij eerst gewoon naar de woorden kijken..., naar de betekenis van de woorden 'Uw Naam worde geheiligd'... Uw Naam... In de Bijbel wordt heel vaak over Gods Naam gesproken. Gods Naam wordt aangeroepen. In Gods Naam wordt gesproken en gestreden. Gods Naam wordt beleden. En er wordt ook heel ernstig gewaarschuwd om Gods Naam niet verkeerd te gebruiken: 'Gij zult de Naam van de HEERE, uw God, niet ijdel (niet verkeerd, niet nutteloos) gebruiken, want de HEERE zal niet voor onschuldig houden wie Zijn Naam ijdel gebruikt'. ... Waarom steeds 'de Naam'? Je kunt toch ook zeggen: God prijzen en verheerlijken? En: God belijden? En: namens God spreken? Waarom steeds: '*de Naam van God prijzen*' en '*de Naam van God belijden*' en '*in Naam van God spreken*' enzovoort?

Nu, de Bijbel spreekt over Gods Naam, om daarmee de *afstand* en de *nabijheid* van God te omschrijven.

Afstand en nabijheid. Gods Naam, zo zou je kunnen zeggen, dat is *God Zelf, zoals Hij Zich aan ons bekend maakt*, zoals Hij naar ons toekomt. Wie God ten diepste is, dat is onbeschrijflijk. Daar schieten al onze woorden en beelden bij te kort. God is zo geweldig groot..., zo hoog boven ons verheven..., zo heilig..., er is een onmetelijke afstand tussen God en ons mensen. Gods heerlijkheid is boven de hemelen, zo zegt Psalm 113. Dus boven de aarde, ja, boven ons melkwegstelsel..., boven al die miljarden Melkwegstelsels verheven is God. ... En *toch* heeft God Zich bekend gemaakt. Toch laat God Zich kennen. Laat God Zich door ons aanspreken. Mogen wij over God kunnen spreken. God heeft ons namelijk *Zijn Naam* gegeven. God heeft daarmee iets van Zichzelf gegeven. God Die zo hoog boven ons staat, is deel van onze taal gekomen: wij mogen Hem noemen, wij kunnen Hem aanspreken, over Hem spreken.

Door steeds over 'de Naam van God' te spreken laat de Bijbel iets zien van de afstand die er is tot God – joden spreken niet eens de Naam van God uit, zij hebben het alleen maar over 'de Naam', zoveel eerbied tonen zij

tegenover de heilige God..., maar Gods Naam laat ook Zijn nabijheid zien. God is ondanks die onmetelijke afstand tussen God en ons geen grote Onbekende, niet de grote Afwezige..., nee God heeft een Naam. Hij wil gekend zijn..., genoemd worden..., aangeroepen (gebeden) worden, deel zijn van ons leven en van onze taal. Vandaar: *Uw Naam...* worde geheiligd.

Om dit een beetje te begrijpen, moet je weten dat een naam in de tijd van de Bijbel een heel andere betekenis en waarde had dan in onze tijd. Wij doen vaak niet zo heel erg moeilijk over namen. 'What's in a name?' In de leefwereld van de Bijbel was een naam juist heel kostbaar. De naam van een persoon en de persoon behoorden veel sterker bij elkaar, dan in onze tijd. Niet: 'als het beestje maar een naampje heeft', nee, als de naam niet meer klopt bij de persoon, dan krijgt hij een nieuwe naam, of een tweede naam. Abram wordt Abraham. Jakob wordt Israël. Simon krijgt een tweede naam: Petrus. Saulus wordt Paulus.

In de Bijbel zegt een naam veel meer over een persoon dan alleen een aansprektitel. De naam, dat is hij of zij zelf! En daarom moet je ook zo voorzichtig zijn met iemands naam. Door iemands naam te gebruiken, te noemen, kan je iemand hoog vereren, maar kan je iemand ook diep beschadigen. Want de naam, dat is de persoon zelf! Daarom is het zo belangrijk om de Naam van God te heiligen. Want in de Naam komt God Zelf tot ons. God heeft Zijn Naam aan ons gegeven: God laat Zich kennen! Wij mogen Hem benoemen, over Hem spreken! Maar God neemt – menselijk gesproken – daarmee ook het risico dat Zijn Naam ijdel, verkeerd, gebruikt kan worden..., of besmeurd kan worden. God maakt Zichzelf heel kwetsbaar door Zijn Naam vrij te geven... Hij geeft Zichzelf aan ons! Hij geeft ons Zijn Naam. Zo wil Hij met ons omgaan. Met alle risico's van dien. Hij wil Zichzelf met ons delen. Hij blijft niet de grote Onbekende, de Onnoembare, maar is de God Die in relatie wil staan, Die nabij wil zijn en onderdeel van ons leven wil zijn, Die genoemd en aangesproken wil worden. Maar daarom is het zo belangrijk om Zijn Naam te koesteren, niet ijdel te gebruiken, maar te heiligen.

De Naam van God. Wat is dat eigenlijk?

Mozes mocht de Naam van God ontvangen. Een heel bijzondere Naam gaf God Mozes te kennen: 'Ik ben Die Ik ben'. Of anders vertaald: 'Ik zal zijn Die Ik zijn zal'. Logisch gezien is dit een heel vreemde naam, er wordt eigenlijk weinig mee gezegd. Maar juist deze woorden maken ons bekend Wie God is: God is Wie Hij is. Voor ons onbeschrijflijk. Onkenbaar. Niet te bevatten voor ons mensen. Maar God zal altijd zijn, Wie Hij is: Hij is betrokken. Hij is nabij. Hij is trouw. Hij zal nooit de Afwezige zijn. Ik ben erbij. Zo heeft Israel God steeds meer leren kennen. God liet al de eeuwen door en al de geschiedenissen door Zijn trouw en nabijheid zien. Zelfs in de woestijnen van de woestijn. Zelfs in de afgesloten eenzaamheid van de ballingschap. God was erbij! Daarom zingt Psalm 113 ook over God Die 'de geringe opricht uit het stof en die de arme verheft uit het vuil', 'God Die de onvruchtbare doet wonen in haar gezin, een blijde moeder van kinderen'. Waarom zingt Israel dit dan luidkeels in de tempel, als zij haar God aan het loven is? Dit klopt toch niet altijd? Nu, ik denk dat Israel zichzelf in deze beelden heeft herkend. *Zij* was dat kleine volkje..., dat volkje waar grootmachten mee spotten en alles mee deden wat zij wilden. Israel was dat kleine volkje zonder toekomst... Maar Israel heeft door Gods nabijheid en trouw steeds weer redding mogen ontvangen en hoop mogen putten. Israel was dat volkje dat door God uit het vuil werd getrokken en steeds weer nieuw werd gemaakt. Israel was dat volkje, die vrouw die haar geschiedenis zag ophouden, maar toch weer nieuw leven mocht ontvangen. Dat is God. God, Die er altijd bij was. 'Ik zal er zijn'. God Die Zijn Naam eer aan deed.

En dat is God Die wij ten diepste in Christus mogen kennen. Ik denk dat Johannes in zijn evangelie niet voor niets al die woorden van Jezus heeft opgeschreven, die beginnen met

'Ik ben'. *Ik ben* de goede Herder. *Ik ben* de weg, de waarheid en het leven. *Ik ben* Die Ik ben. Ik ben de God van trouw. Ik ben er altijd bij. Zelfs in de diepste diepten. In je angsten, in je eenzaamheid, in je gevangen zitten in jezelf..., ja, zelfs op Golgotha waar de duisternis het echt leek te winnen... Jezus was daar... voor ons... met ons... en het licht overwon.

...worde geheiligd

In Zijn Naam – Ik ben Die Ik ben - geeft God Zichzelf aan ons te kennen. God komt in Zijn Naam naar ons toe... en geeft ons iets van Zichzelf. Wij mogen Hem noemen, aanspreken, over Hem spreken, Hem bezingen, zelfs ook aanklagen. En daarom moeten wij zo zuinig zijn op Zijn Naam. 'Laat Uw Naam geheiligd worden'.

Iemand gebruikte eens een heel mooi beeld om uit te leggen wat 'heiligen' is. Hij vergeleek het met een paar witte handschoenen die door een kunstkenner worden gebruikt, als hij zijn kunststuk voorzichtig oppakt. Je ziet het wel eens op journaal, als er weer iets kostbaars is gevonden, of als er een duur schilderij naar een andere museum wordt verhuisd. De mensen die het topstuk vasthouden, dragen vaak handschoenen, witte handschoenen. Die handschoenen laten zien: voorzichtig ermee! Zet of hang het voorzichtig op een mooie plaats. Ja, topstukken geef je een voorname plaats. Die zet je niet in de werkkast tussen alle gebruiksvoorwerpen in. Nee, die heilig je, die – zo is de letterlijke betekenis van 'heiligen' – die zet je voorzichtig apart. Die geef je een plaats afzonderlijk van alle andere dingen.

Nu, zo moeten wij die Naam van God met witte handschoenen oppakken. Voorzichtig... Maar wel oppakken en een bijzondere plaats geven, want daarvoor hebben wij hem juist gekregen. Oppakken en een bijzondere plaats geven. Niet tussen alle andere dingen in. Nee, een ereplaats. Om te bewonderen. Om van te genieten. Om steeds weer aandacht aan te geven en erdoor verrast te worden.

'Uw Naam worde geheiligd'. Uw Naam moet apart gezet worden. Want in die Naam van God is de echte vreugde te vinden. Als iedereen die Naam zal kennen..., die Naam zal vereren..., Die Naam zal aanroepen..., dan is de hemel op aarde gekomen. Daarom roept Psalm 113 iedereen op om Gods Naam te loven. Van waar de zon opkomt, tot waar hij ondergaat: van oost tot west..., heel de wereld..., ja, van nu aan tot in eeuwigheid..., heel de ruimte en heel de tijd moet gevuld worden met Gods heerlijke Naam. Wij zijn gemaakt om God onze Schepper te eren, zo zegt Calvijn. Zo zijn wij bedoeld. Daarin vinden wij onze bestemming, de zin van ons leven, onze vreugde. In God is de ware vreugde, de ware vrede te vinden. In de God van trouw, Die er altijd zal zijn. In de God van trouw, Die in de Here Jezus heeft laten hoe diep Zijn trouw is, hoe ver Zijn trouw en liefde voor ons gaat. Gods trouw breekt door alle barricades van ons ongelof, onze oppervlakkigheid, onze schulden schaamte... Daarom moet Zijn Naam geheiligd, gekoesterd en geloofd worden!

Maar..., hoe moet je dan Gods Naam heiligen? Hoe kan je dat doen? ... Ik ga geen praktische tips geven over hoe je Gods Naam kunt heiligen..., want Jezus gaf met het Onze Vader geen onderwijs over hoe je moet leven..., Jezus leerde ons *bidden*. Het gaat even niet om wat je moet doen, het gaat om *je verlangen... waar verlang je naar... waar vraag je God om?*

Is het ook jouw diepste verlangen..., is het ook uw diepste wens dat Gods Naam de eer zal krijgen die Hij toekomt? Is het ook jouw diepste verlangen dat heel de aarde Gods Naam zal kennen..., zal aanroepen..., zal vereren? Is het uw diepste wens dat God geloofd en geprezen zal worden? Dat Hij grootgemaakt zal worden om Wie Hij is..., omdat Hij de God van trouw is, de God er altijd bij zal zijn, de God Die nooit los zal laten? Als dat jouw diepste verlangen is, bidt er dan om: 'Heere, laat Uw Naam geheiligd worden'. 'Laat Die Naam geheiligd worden. Heere, wilt U er Zelf voor zorgen?!' En ook al weet je niet precies van jezelf of je daar nu echt als eerste naar verlangt dat Gods Naam geëerd zal worden, leer

dan van Jezus om daar eerst gewoon om te vragen, om jezelf daar als eerste bij te bepalen in je gebed, namelijk dat het het belangrijkste is dat Gods Naam alle eer ontvangt. Als je leert om daar voor te bidden..., om dat bovenaan je lijstje met gebedspunten te zetten, dan zal je bidden anders worden. Dan zullen sommige gebedspunten wat meer naar onder op je lijstje komen te staan. Misschien dat sommige gebedspunten zelfs wel geschrappt worden, wie weet. Maar dan kom je steeds meer tot het geheim van het bidden..., dan kom je steeds meer tot de bestemming van je leven: God te eren. En wat is dat prachtig om daarin de zin van je leven gevonden te hebben!

Waar gaat het om in je leven? Om je gezondheid? Om je geluk? Om je werk? Ik moet denken aan Job, het misschien wel meest krachtig en verbazingwekkende voorbeeld in de Bijbel: toen al die kostbaarheden uit zijn leven waren weggerukt en hij op de vuilnisbelt zat met zijn zweren, toen zei hij: *'de HEERE heeft gegeven, de HEERE heeft gekomen... de Naam des HEEREN zij geloofd*. Job, ondanks al zijn worstelingen later, was de bestemming van zijn leven niet vergeten: *Gods Naam te loven*. En ook hij mocht later ervaren, waar Psalm 113 over zingt: *Wie is als de HEERE Die de geringe opricht uit het stof, de arme verheft uit het vuil*.

Als je zo leert bidden: steeds in je gebed eerst bidden om de eer van God..., dat Gods Naam geheiligd zal worden..., dat Gods Naam de eer zal ontvangen die Hij waard is..., dat Gods Naam de eer zal ontvangen op deze wereld..., in onze gemeente..., in je persoonlijke leven..., dan zal je bidden anders gaan worden, niet alleen je openingszin, maar ook al de andere zinnen die je daarna zegt of denkt... en – ik had het al verklapt aan het begin van de preek – dan zal ook hierdoor de rest van je leven anders worden. Dan zal de eer van God je leven vervullen. Je zult tot de bestemming van je leven komen..., een goede voorbereiding van waar het straks in Gods heerlijkheid allemaal om zal gaan: samen God loven met een vreugde die deze wereld niet kent. Door dit te bidden, zal je leven veranderen. Je zult in de voetsporen gaan van de Here Jezus. Zoals Jezus vlak voor Zijn sterven bad (Johannes 17): *Vader, Ik heb U verheerlijkt op de aarde. Ik heb het werk volbracht dat U Mij gegeven hebt om te doen. En nu verheerlijk Mij, U Vader, bij Uzelf, met de heerlijkheid die Ik bij U bezat voordat de wereld er was. Ik heb Uw Naam geopenbaard aan de mensen die U Mij uit de wereld gegeven hebt.* ...

Laat Gods Naam en Gods eer maar voorop staan in je gebed. Dan zal dat ook in je leven tot uiting komen. Misschien dat wij dan wel meer Gods Naam zullen gaan noemen in onze gesprekken, in onze woorden en antwoorden. Want ja, laten wij maar eerlijk zijn: wij zijn er soms wel heel zuinig in om Gods Naam te noemen. We moeten het natuurlijk ook met respect en eerbied doen. Gods Naam is geen stopwoord. En je moet Gods Naam niet met alles verbinden. In Gods Naam zijn er ook in de geschiedenis vreselijke dingen gezegd en gebeurd. Maar toch: misschien dat ons vernieuwde bidden ervoor zorgt dat wij Gods Naam ook wat vaker zullen gebruiken in het dagelijks leven. Want het ergste voor een persoon is, dat zijn of haar naam wordt verzwegen. Hoe zou God Zich voelen als Zijn Naam nooit wordt genoemd? Als er misschien gewoon stilletjes van uit wordt gegaan dat Hij er wel zal zijn?

God wil genoemd worden. Aangeroept worden. Geloofd en geprezen worden. Zijn Naam is die eer waard. Zullen wij daarom Zijn Naam de eerste plaats geven in ons bidden?